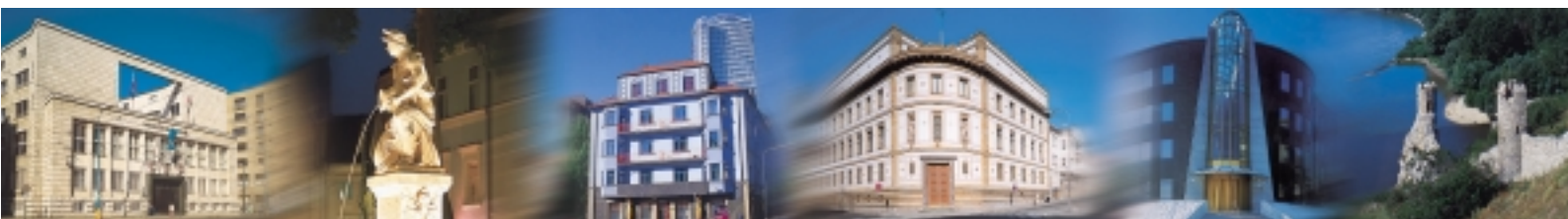

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Výročná správa 1999

Vydala:

Národná banka Slovenska
Štúrova 2
813 25 Bratislava

Kontakt:

Odbor verejných informácií
tel.: 07 / 5953 3501, 5953 3547
fax: 07 / 5296 2171

Internet: <http://www.nbs.sk>

Obsah

Úvodné slovo	4
A. Vonkajšie ekonomické prostredie	9
1. Svetová ekonomika	11
2. Ekonomický vývoj v transformujúcich sa krajinách	16
B. Správa o menovom vývoji v SR v roku 1999	19
1. Vývoj ekonomiky	21
1.1. Vývoj cien	21
1.2. Vývoj hrubého domáceho produktu	27
2. Platobná bilancia	38
2.1. Bežný účet	38
2.2. Kapitálový a finančný účet	41
2.3. Vývoj devízových rezerv	43
2.4. Zahraničná zadlženosť	45
2.5. Devízovopovoľovacia činnosť NBS	45
3. Verejný sektor	48
4. Menová politika a menový vývoj	52
4.1. Hodnotenie menového vývoja	52
4.2. Štruktúra peňažnej zásoby	54
4.3. Vývoj úverových aktivít	55
4.4. Vývoj úrokových mier	57
4.5. Realizácia menovej politiky	58
4.6. Nástroje menovej politiky	61
4.7. Menový kalendár	63
5. Finančné trhy	65
5.1. Peňažný trh	65
5.2. Kapitálový trh	68
5.3. Devízový trh	70
C. Bankový dohľad v roku 1999	73
1. Rozvoj bankového sektora	75
2. Charakteristika bankového sektora	77
3. Hodnotenie obozretného podnikania bánk	78
3.1. Kapitálová primeranosť	78
3.2. Úverová angažovanosť	79
3.3. Likvidita	79
3.4. Nezabezpečené devízové pozície	79
3.5. Klasifikácia pohľadávok	80

D. Emisná činnosť NBS a peňažný obeh	81
1. Emisia slovenských peňazí	83
1.1. Hotovostný peňažný obeh	83
1.2. Stav bankoviek a mincí v obehu a ich podiel na celkovom obežive	85
1.3. Vzťah obeživa a vybraných makroekonomických veličín	87
2. Falzifikáty peňazí zadržané na území Slovenskej republiky	89
2.1. Hlavné trendy	89
2.2. Falzifikáty slovenských korún	90
2.3. Falzifikáty valút	90
E. Zahraničné aktivity	93
1. Spolupráca NBS s Európskou úniou	95
2. Spolupráca NBS s medzinárodnými inštitúciami	96
F. Audítorská správa	101
G. Prílohy	119

Úvodné slovo

Celkový makroekonomický a menový vývoj zaznamenal v roku 1999 zmenu dovtedajšieho trendu a to v smere zmiernovania makroekonomických nerovnováh z predchádzajúcich rokov, predovšetkým fiškálneho deficitu a schodku bežného účtu platobnej bilancie. K riešeniu týchto prejavov nestability hospodárstva pristúpila vláda SR predovšetkým prijatím Stratégie urýchlenia ekonomických reforiem v máji 1999. Komplex opatrení bol zameraný na zlepšenie hospodárenia verejných financií, na utlmovanie domáceho dopytu prostredníctvom zmrazenia objemu mzdových prostriedkov v štátnej správe, úpravou dolnej sadzby dane z pridanej hodnoty a zvýšením spotrebných daní. Súčasne sa v roku 1999 začal proces postupného odstraňovania cenových deformácií formou zvyšovania regulovaných cien. Problematika riešenia deficitu bežného účtu platobnej bilancie bola okrem opatrení v oblasti domáceho dopytu podporená aj zvýšením dovoznej prírážky. Účinky uvedených opatrení sa začali prejavovať najmä od druhého polroka 1999.

Národná banka Slovenska a aj celá ekonomika si postupne osvojovali spôsob existencie v prostredí plávajúceho výmenného kurzu, ktorý sa v spolupráci s hospodárskou politikou vlády podarilo stabilizovať. V priebehu roka došlo k uskutočneniu ďalších liberalizačných krokov, ktoré v konečnom dôsledku predstavovali pozitívny vplyv na menový vývoj. V dôsledku prijatých opatrení vlády SR, najmä v oblasti domáceho dopytu, začalo v druhom polroku dochádzať k zmenám vo vývoji oboch deficitov – fiškálneho deficitu a deficitu bežného účtu.

V roku 1999 dosiahol deficit bežného účtu platobnej bilancie 44,8 mld. Sk (1,1 mld. USD) a v porovnaní s predchádzajúcim rokom bol o 40 % nižší. Jeho podiel na hrubom domácom produkte poklesol z 10,1 % v roku 1998 na 5,8 % v roku 1999. Zlepšenie salda bežného účtu bolo predovšetkým dôsledkom zníženia schodku obchodnej bilancie (o 37,2 mld. Sk, na 45,7 mld. Sk) a zlepšenia bilancie služieb, pri súčasnom raste deficitu bilancie výnosov a poklese prebytku bežných transferov. Devízové rezervy NBS sa v priebehu roka 1999 zvýšili o 30,1 mld. Sk, t.j. 720,5 mil. USD, a ich stav vo výške 3,4 mld. USD postačoval na pokrytie 3,1-násobku priemerného mesačného dovozu tovarov a služieb v roku 1999.

Absolútna ročná zmena čistého úveru vláde a FNM, ktorá približne zodpovedá výške fiškálneho deficitu všeobecnej vlády, v roku 1999 dosiahla 28,9 mld. Sk, t. j. 3,7 % z HDP. V porovnaní s rokom 1998 tak podiel čistého úveru vláde na hrubom domácom produkte poklesol o 2,8 percentuálnych bodov, čo prispelo k stabilizácii ekonomiky SR.

Opatrenia vlády SR boli v roku 1999 sústredené na zmiernenie makroekonomických nerovnováh a preto boli orientované viac na domáci dopyt, ktorý v reálnom vyjadrení poklesol o 4 %. Hrubý domáci produkt vzrástol v roku 1999 o 1,9 % v reálnom vyjadrení v porovnaní so 4,4 % v roku 1998.

Stabilizačné opatrenia makroekonomickej politiky sa krátkodobo, okrem spomalenia rastu HDP, prejavili aj v raste domácej cenovej hladiny. Vplyvom zvýšenia regulovaných cien dosiahla inflácia meraná indexom spotrebiteľských cien dvojciferné hodnoty. Ku koncu roka 1999 dosiahla ročná miera inflácie 14,2 %. Zvýšenie inflácie má však krátkodobý charakter a vplyv administratívnych opatrení po 12 mesiacoch pominie. Vplyv zvýšenia regulovaných cien na infláciu bol v roku 1999 tlmený klesajúcim domácim dopytom, menovou politikou, ktorá nekompensovala rast cenovej úrovne nadmerným dodávaním likvidity a opatreniami vlády SR v mzdovej oblasti vo forme zmrazenia objemu prostriedkov určených na mzdy v štátnej správe na úrovni predchádzajúceho roka. Tým došlo k zabráneniu vzniku inflačnej špirály v ekonomike SR s pozitívnym vplyvom na deficit obchodnej bilancie, ale zároveň aj k začatiu procesu zblížovania cenových úrovní SR a krajín EÚ.

Realizácia menovej politiky bola zameraná na objemové riadenie likvidity bankového sektora a kládla dôraz predovšetkým na obchodovanie prostredníctvom REPO tendrov. Od začiatku roka sa menová politika snažila o zníženie pomerne vysokých úrokových sadzieb na medzibankovom trhu, pretrvávajúcich z obdobia turbulencií na finančných trhoch v septembri 1998. Priaznivý stabilný vývoj v kurzovej oblasti ovplyvnil aj úroveň a volatilitu medzibankových úrokových sadzieb, ktoré pri jednomesačných depozitách poklesli v decembri v porovnaní s januárom 1999 v priemere o 3 percentuálne body.

Pozitívnym odrazom obnovovania makroekonomickej rovnováhy slovenskej ekonomiky bolo aj prizvanie Slovenskej republiky medzi krajiny rokujúce o vstupe do Európskej únie, o ktorom sa rozhodlo na Helsinskom summite EÚ v decembri 1999. V súvislosti s tým dochádzalo k zhodnocovaniu výmenného kurzu. V priebehu roka 1999 sa slovenská koruna zhodnotila o 1,5 % voči euru, pričom ťažisko zhodnocovania bolo v druhom polroku 1999.

V reakcii na aktuálny ekonomický vývoj slovenského hospodárstva v prvých mesiacoch roka zmenila ratingová agentúra Moody's Investors Service vo februári 1999 výhľad Slovenskej republiky zo stabilného na negatívny, čo malo nepriaznivý vplyv na snahu NBS o znižovanie úrokových sadzieb v tomto období a súčasne prispelo k destabilizácii vývoja v kurzovej oblasti. Začiatkom posledného štvrťroka 1999 zareagovali ratingové agentúry na účinnosť krokov hospodárskej politiky v smere stabilizácie ekonomiky SR. Ratingová agentúra Moody's Investors Service zmenila v októbri výhľad Slovenskej republiky z negatívneho na stabilný. V novembri k tomuto kroku pristúpila aj ratingová agentúra Standard & Poor's.

V roku 1999 sa pristúpilo k reštrukturalizácii vybraných obchodných bánk (VÚB, Slovenskej sporiteľne, IRB) vo forme zvýšenia ich základného imania a postúpenia klasifikovaných pohľadávok v celkovom objeme 82,3 mld. Sk do Konsolidačnej banky, š.p.ú. a štátnej agentúry Slovenskej konsolidačnej, a.s. Tým došlo k zmene štruktúry úverového portfólia bankového sektora pri poklese klasifikovaných a náraste štandardných úverov.

V súvislosti s priaznivým vývojom vo fiškálnej, zahraničnoobchodnej a kurzovej oblasti možno vyjadriť spokojnosť s vývojom v roku 1999, ktorý nadobudol zlomový charakter v doterajšom vývoji s predpokladom kvalitatívnej zmeny v celkovom makroekonomickom vývoji SR. Spomalenie ekonomického rastu a zvýšenie inflácie treba chápať na jednej strane ako daň zlepšeniu niektorých makroekonomických ukazovateľov a na druhej strane ako jav dočasný, ktorý v nasledujúcich rokoch pominie.

Máj 2000

Marián Jusko
guvernér

Členovia Bankovej rady NBS

zľava:

Elena Kohútiková, vrchná riaditeľka menového úseku

Jozef Magula, riaditeľ odboru súhrnných vzťahov

Marián Jusko, guvernér

Ján Mathes, vrchný riaditeľ peňažného úseku

Jozef Mudrik, viceguvernér